

FOTO: SEGES

Skal din slætstrategi justeres?

De første analyser af årets 1. slæt tyder på høj fordøjelighed, et højt sukkerindhold og et lidt lavere proteinindhold end normalt. Hvordan ser udbyttet og kvaliteten ud på din bedrift? Udbytteregistrering og friskgræsanalyser giver dig mulighed for at justere i forhold til 2. slæt.

Næede du dine mål for udbytte og kvalitet af 1. slæt på alle dine græsmarker? Hvis ikke, skal du måske have justeret din slætstrategi. Udbytteregistrering og friskgræsanalyser giver dig mulighed for i god tid at tage beslutning om eventuelle justeringer i forhold til 2. slæt.

Den ene af værterne på årets Grovfoderekursion, Jacob Petersen, Rødekro, har registreret udbyttet og udtaget friskgræsanalyser. Jacob fortæller, at han er godt tilfreds med udbyttet på 3.100 foderenheder pr. ha, da 1. slæt blev taget allerede 12. maj, hvilket er 10 dage tidligere end normalt.

"Den tidligere slæt dato skyldes, at vi er skiftet over til blanding 49 med strandsvingel for at opnå en længere varighed af vores græsmarker og gerne vil ramme en fordøjelighed af organisk stof omkring 80. Det viser friskgræsanalyserne, er lykkedes. Derfor fortsætter vi den planlagte strategi," forklarer Jacob, som altså er et godt eksempel på, hvordan man kan bruge udbytteregistrering og friskgræsanalyserne til at tjekke, om man er på rette vej med sin strategi.

Stop op og overvej

Og nu, hvor udbyttet og kvaliteten af 1. slæt er gjort op, er det netop tid at stoppe op og overveje, om slætstrategien bør revurderes. Hvis 1. slæt blev høstet meget tidligt med høj fordøjelighed og sukkerindhold, men lavt proteinindhold, giver det fx anledning til, at der lægges 2. eller 3. slæt ovenpå, som kan bidrage med mere protein og struktur. Men det kan også være, at sen høst af 1. slæt gav en skuffende fordøjelighed, så der er behov for at justere i slættidspunkterne for 2. og 3. slæt.

Brug værktøjerne

Værktøjet *Slætstrategi* beregner – på baggrund af klimanormalen i dit postnummer – udbytte og kvalitetsparametre for din dominerende græsblanding, så det kan bruges til at simulere resultatet af din slætstrategi. Du kan løbende følge op og justere, i takt med at de enkelte slæt bliver høstet, så du når

dine mål for græsenilagen. Du finder *Slætstrategi* på www.landbrugsinfo.dk/grovfoder. Her finder du også mange andre nyttige værktøjer vedrørende grovfoder. De er frit tilgængelige for alle abonnenter på Landbrugsinfo.

Resultatet af de første analyser

De gode vejrforhold og tidlig gylleudbringning og det varme vejr i påsken gav forhåbninger om et tidligt 1. slæt, så siloerne igen kunne fyldes. De kolde nætter langt ind i maj medførte imidlertid, at græsvæksten blev stærkt reduceret, og sukkerindholdet flere steder var over 25 procent. Meldingerne fra praksis tyder trods alt på et gennemsnitligt udbytte af 1. slæt, mens de første analyser tyder på en høj fordøjelighed af organisk stof, et højt sukkerindhold samt et lidt lavere proteinindhold end normalt.

Højt sukkerindhold i ensilagen øger risikoen for varmedannelse, når du åbner siloen. Derfor er det ekstra vigtigt at sikre en god udtagnings teknik og hurtig fremdrift i siloen, så der ikke sker for stor iltning af ensilagen. Det høje sukkerindhold er også medvirkende til en høj fordøjelighed af 1. slæt.

/ RUDOLF THØGERSEN OG TORBEN FRANSDSEN, SEGES

Køer kan fint malke på hestebønner

SIDE 2

Få bugt med diarré hos kalvene

SIDE 3

Pixibog til udenlandske ansatte

SIDE 3

BESTIL PRØVEKIT OG FRISKGRÆSANALYSER HOS:

Eurofins
agro@eurofins.dk

eller

Kvægbrugets Forsøgslaboratorium, Skejby
kmp@seg.es.dk

Salmonellabakterier kan dyrkes på skyllede støvler i 48 timer efter, de har været i en besætning med salmonella.
FOTO: SEGES

KØER KAN FINTE MALKE PÅ HESTEBØNNER

Fodring med moderat mængde hestebønner i stedet for soja og raps har ingen indflydelse på ydelse eller foderoptagelse. Det viser forsøg i 11 malkekvægsbesætninger.

Hestebønner er et interessant dansk-produceret alternativ til soja, som jo bl.a. tillægges en høj klimabelastning. Men også til raps, som har et højt fosforindhold, der især kan være en udfordring for Non-GM besætninger. Der har imidlertid manglet dokumentation for, om kærnerne nu virkelig også kan malke på hestebønner. Senest har et dansk fodringsforsøg ved Danmarks Kvægforskningscenter dog vist, at der ikke var nogen forskel i EKM-ydelsen, når 5 kg tørstof (ts) i hestebønner, enten ubehandlede eller toastede, erstattede en raps- eller en sojabaseret foderration. Der var i øvrigt heller ingen forskel i EKM mellem ubehandlede og toastede hestebønner. Men hvordan ser det ud, hvis vi gør det samme ude i besætningerne?

Ingen effekt ved 1,4-2,4 kg ts i rationen

For at se om den samme effekt kunne påvises under praksisforhold har SEGES udført forsøg i 11 besætninger, heraf seks økologiske og fem konventionelle. I undersøgelsen indgik både crimpede, ubehandlede og toastede hestebønner, men data er opgjort uden hensyntagen til konserveringsmetode. Besætningerne blev fulgt i tre måneder i et såkaldt overkrydsningsforsøg, hvor de i en periode fodrede med hestebønner i rationen og i en periode fodrede uden hestebønner.

"Vores undersøgelse viste, at hestebønner kan erstatte en anden proteinkilde uden effekt på EKM-ydelsen, når de indgår med mængde på 1,4 til 2,4 kg ts i rationen," fortæller Betina Amdisen Røjen, som har stået i spidsen for forsøget. Hun tilføjer, at fodringen med bønnerne ifølge mejerileverancerne dog gav en lidt højere fedtprocent (+ 0,04 procentenhed), hvilket også var afspejlet i tal fra ydelseskontrollen – dog lidt større forskel (0,07).

"Der var desuden tendens til lidt mere stivelse i gødningen med hestebønner. Det indikerer, at der har været en lidt lavere stivelsesnedbrydning i vommen og dermed et lidt højere forhold mellem eddikesyre og propionsyre i vommen, hvilket kan have medvirket til den lidt højere fedtprocent i mælken," forklarer Betina Amdisen Røjen. På basis af foder- og mælkepriser på tidspunktet for gennemførelse af forsøgene var der ingen forskel i omkostninger til foder eller restbeløb.

Nyt forsøg med øget mængde

Grundet tørken i 2018 og de historisk dårlige udbytter i hestebønner var det ifølge Betina Amdisen Røjen ikke muligt at gå højere op i mængde. For yderligere at belyse effekterne i praksis planlægger SEGES en undersøgelse i efterår/vinter 2019, hvor mængden af hestebønner skal øges yderligere. Kontakt derfor Betina Amdisen Røjen, bamr@seges.dk, hvis du kunne tænke dig at være med til at teste fodring med hestebønner eller vil vide mere om forsøget.

/ BETINA AMDISEN RØJEN OG KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Hvornår har du sidst snakket med dine besøgende om besøghygiejne?

Rådgivere, inseminører, klovbeskærere, dyrlæger og landmænd. Vi har alle et ansvar for at beskytte bedriften mod smitte ved besøg. Vi skal alle bruge skiftetøj. Og du kan roligt stille krav.

Sygdom i besætningen er noget, der koster på sundhedsøkonomien. Og det er en stor opgave at få lukket alle smitteveje på bedriften. Nogle af dem burde dog være nemme – fx brugen af besætningsstøvler og -skiftetøj. Men hvorfor tager mine rådgivere ikke ansvar? Et spørgsmål, vi ofte bliver stillet her på SEGES – og som i mange tilfælde er berettiget.

Et af de områder, som landmænd, rådgivere, inseminører, klovbeskærere, dyrlæger, m.fl. skal løfte i flok, er brugen af besætningens gummistøvler og fulddækkende skiftetøj eller medbragt fulddækkende rent skiftetøj.

Kæmpe betydning

Har besøghygiejne overhovedet betydning i forhold til at bringe smitte ind på ejendommen? JA! Men at påvise, at den direkte årsag til en eventuel introduceret smitte har været dårlig besøghygiejne, er svært. Men eksempelvis kan salmonellabakterier dyrkes på skyllede støvler i 48 timer efter, de har været i en besætning med salmonella. Og risikoen for, at en besætning bliver smittet med forskellige virus sygdomme, er mindre, når der bruges besøgs-gummistøvler.

Stil krav

At ændre en kultur er svært. Som landmand kan det være svært at stille krav til besøgendes hygiejne. Og som rådgiver kan det være svært at stille krav til værten om passende sikkerhedsgummistøvler og fulddækkende tøj, og at tøj og gummistøvler altid er tørt og rent.

Men gør det. Selvom smittebeskyttelsen på ejendommen

er landmandens ansvar, har alle et ansvar for at hjælpe.

Den Danske Dyrlægeforening og Viking-Danmark støtter SEGES' retningslinjer for besøg i kvægsbesætninger. Retningslinjerne er:

- Gå kun ind i besætningen, hvis du har en aftale
- Skift til besætningens overtrækstøj og støvler
- Tag kun udstyr med ind, som er vasket og desinficeret
- Vask hænder og brug handsker, hvis du skal røre ved dyrene
- Vask besætningsstøvlerne efter brug
- Vask hænder, før du går
- Vask og desinficer brugt udstyr.

FIND PLANCHER til ophængning med retningslinjer til dine besøgende på bedriften her:

www.landbrugsinfo.dk > Kvæg > Sundhed og sygdomme > Smittebeskyttelse

/ LARS PEDERSEN, SEGES

LÆS MERE

om forsøget i artiklen *Fodring med hestebønner i praksis på landbrugsinfo.dk/ merekvaegnyt*

FIND ÅRSAGEN til diarré og stop den hurtigt

Skyldes diarré hos kalvene coccidiose, dårligt foder, sur vom eller noget helt fjerde? Hvis diarre skal behandles effektivt, er det nødvendigt at kende årsagen.

I en lang periode var Søren Peter Funders slagtekalve så ramt af diarré, at han følte sig nødsaget til at behandle stort set alle. Han formodede, synderen var coccidiose, så der gik mange timer med at komme rundt til samtlige kalvemunde med medicinsprøjten.

Men var det egentlig coccidiose? Var det coccidiose i en sådan grad, at det skulle behandles? Og hvis det var tilfældet – hvornår var så det korrekte behandlingstidspunkt?

Det satte Søren Peter Funder sig for at opklare i samarbejde med dyrlæge Lene Jensen, LVK. Han blev en del af SEGES' projekt 'Fra kalv til krog', hvor man blandt andet arbejder på at finde best practise på en række områder. Og det var en øjenåbner for slagtekalveproducenten fra Hobro.

"Vi begyndte at tage prøver for at finde ud af, hvorfor kalvene havde diarré. Og vi har ret hyppigt fået taget prøver, hvor vi troede, det var coccidiose, men det var det ikke," fortæller Søren Peter Funder.

Men da der var coccidiose i de gødningsprøver, som blev taget ved projektets opstart, blev det sammen med Lene Jensen besluttet at gøre en indsats for at forebygge og bekæmpe coccidiosen.

Meget sundere kalve

Søren Peter Funder vurderer nu i højere grad den enkelte kalv, og han har sat flere tiltag i søen som konsekvens af gødningsprøvernes resultat.

Boksene er blevet vasket grundigt med sæbe og flammedesinficeret for at forebygge spredning

Søren Peter Funder er blandt andet blevet opmærksom på, at kalvene kan smittes med coccidiose ved at æde af strøelsen.

af coccidiose. Han tildeler frøgræshalm, så kalvene ikke æder af strøelsen og får coccidiose ad den vej, og der er fokus på foderets kvalitet. Når en kalv alligevel har coccidiose, bliver den behandlet på netop det tidspunkt, hvor effekten er størst. Og det har gjort en kæmpe forskel på bedriften.

“Det er meget, meget dejligt, at det ikke er nødvendigt at behandle så mange mere.”

Søren Peter Funder

“Det er meget, meget dejligt, at det ikke er nødvendigt at behandle så mange mere. For det første er det meget tidskrævende at behandle alle, og for det andet falder kalvene ikke sådan sammen nu, som de gjorde før. Tidligere kunne de godt tabe sig eller stå stille rent vægtmæssigt i en måned eller dø. Det gør de ikke mere,” fortæller han og tilføjer endnu en fordel:

“Før fik de også hyppigere lungebetændelse – det støder jo til, når de bliver svækket, og det får de heller ikke mere,” fortæller en glad landmand.

Forebyggelse er bedre end behandling

Ifølge dyrlæge Lene Jensen, LVK, er det utrolig vigtigt at bruge energi på at bestemme den korrekte årsag til diarré (og andre sygdomme), før man igangsætter behandling.

“Behandling for coccidiose er hårdt for både miljøet og kalvens tarmvæg, så det er bedst at undgå det, hvis man kan. Derfor er det vigtigt at få taget prøver for coccidiose fra gødningen, både fra kalven og i boksen for at se, hvordan udskillelsen af coccidieæg er, og om niveauet er så højt, at det er behandlingskrævende,” fortæller hun og fortsætter:

“Hvis man bare standardbehandler alle, ved man ikke, om det er coccidiose, hvilken type coccidiose det er, og om behandlingstidspunktet er korrekt – og så kan behandlingen helt sikkert gøres mere effektiv,” lyder det fra Lene Jensen.

Læs mere om coccidiose i artiklen *Coccidiose – den skjulte kalvesygdom* på landbrugsinfo.dk/merekvaegnyt.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Pixibog kan guide nye udenlandske medarbejdere

Hjælp udenlandske medarbejdere til at forstå kulturen på danske bedrifter med en ny engelsksproget pixibog fra SEGES.

Det kan være svært at komme til Danmark fra en fremmed kultur. Det har både besætningssejere med udenlandske ansatte og de udenlandske medarbejdere måttet sande.

For at imødekomme de udfordringer, mødet mellem forskellige kulturer kan medføre, har SEGES lavet en lille pixibog om emner, som de udenlandske medarbejdere selv har påpeget som de sværeste at forstå.

Bogen forklarer blandt andet:

- Brugen af ironi
- Kvinder på arbejdspladsen

- Når du laver fejl eller ødelægger noget
- Vi deler de gode ideer
- Muligheder i fritiden.

Der er illustrationer med små talebobler til hvert emne, så pointerne er lette og hurtige at afkode.

Gratis på tryk og på nettet

Pixibogen kan du få ved at henvende dig til Vibeke Fladkjær Nielsen på vfn@seges.dk eller på tlf. 21202556. Eller du kan se og downloade den elektronisk på landbrugsinfo.dk/kvaeg

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Kærlighed til dyrene er Vibeke Jørgensens vigtigste grund til at være landmand.
Foto: Privat

10 GODE GRUNDE TIL AT VÆRE LANDMAND

- 1 Alsidigheden** – mange forskellige opgaver og roller, og ikke to dage er ens
- 2 Friheden** – man planlægger selv sit arbejdsliv og er herre i egen mark
- 3 Kærligheden til dyrene**
- 4 At se noget gro**
- 5 At arbejde med noget konkret og meningsfuldt**
- 6 Samarbejde med gode medarbejdere** om at opnå resultater
- 7 Mulighed for god indtjening**
- 8 At være i naturen** og nyde den friske luft
- 9 Gode digitale muligheder**
- 10 Det er let at forene arbejdsliv og familieliv**

Sektorbestyrelsen
Økonomi og Virksomhedsledelse

GODE HISTORIER skal tiltrække unge landmænd

SEGES' kampagne '10 gode grunde til at være landmand' sætter fokus på glæderne ved at være landmand. Og dem er der mange af, når man spørger landmændene selv. Det er strømmet ind med forslag.

Landbruget mangler unge, friske kræfter. En ejerskifteanalyse, der blev udarbejdet af SEGES i 2018, viser, at det samlede antal af landmænd i Danmark falder. Samtidig bliver der færre unge landmænd, mens andelen af ældre landmænd stiger. For hvorfor vælge et erhverv, der ofte omgives af negative historier? Det spørgsmål giver Anders Harck, formand for sektorbestyrelsen for SEGES Økonomi & Virksomhedsledelse, et svar på med kampagnen '10 gode grunde til at være landmand'.

Landbruget mangler unge, friske kræfter. En ejerskifteanalyse, der blev udarbejdet af SEGES i 2018, viser, at det samlede antal af landmænd i Danmark falder. Samtidig bliver der færre unge landmænd, mens andelen af ældre landmænd stiger. For hvorfor vælge et erhverv, der ofte omgives af negative historier? Det spørgsmål giver Anders Harck, formand for sektorbestyrelsen for SEGES Økonomi & Virksomhedsledelse, et svar på med kampagnen '10 gode grunde til at være landmand'.

10 gode grunde til at være landmand

Kampagnen skal sætte fokus på glæderne ved at være landmand. Og dem er der mange af. Da sektorformanden tilbage i marts opfordrede alle landmænd til at dele deres gode grunde, strømmede det ind. Ti af dem er nu valgt ud og bruges i kampagnen. Samtidig har en lang række landmænd fortalt deres personlige historie om, hvorfor de elsker at være landmænd. Historier, der har været

bragt og fortsat bringes i en lang række medier, så de når ud til de unge potentielle landmænd.

Kærlighed til dyrene

Én af dem, der har valgt at stå frem, er Vibeke Jørgensen fra Nørgaard Landbrug på Mors. Hun kan næsten ikke beskrive med ord, hvor stor en kærlighed hun har til sine dyr.

"Vores kalve er mine små guldklumper. Jeg elsker min mand og min søn, men kalvene kommer lige bagefter," fortæller hun.

/ ANJA KRUSE CHRISTENSEN, SEGES

Du kan læse hele Vibeke's historie og mange andre gode fortællinger på seges.dk/10godegrunde.

Nyt fodringskoncept viser lovende resultater

SEGES undersøger, om gradvist foderskifte kan reducere ydelsestab ved holdskifte – og give et højere restbeløb. Besætninger søges til at deltage i undersøgelsen.

Besætninger med TMR-1 fodring vil ofte have potentiale for at fodre midt- og senlakterende køer med øget grovfoderandel – hvis altså køerne kan omstille sig til en ration med lavere energikoncentration uden at tabe ydelse.

Herunder ses de foreløbige resultater af, hvordan en gradvis ændring af foderrationen påvirker midt- og senlakterende køer. Forsøgsholdet er hver dag fra dag 0 til dag 28 trukket i kraftfoder og tilsvarende øget i grovfodermængde. I alt er der reduceret

ret med 3 kg kraftfoder pr. ko pr. dag. Som det ses, har forsøgskoerne opdaget, at de er blevet snydt for kraftfoder. Men den ekstra nedgang i daglig ydelse sammenlignet med kontrolholdet er kun 1,5 kg mælk. I den efterfølgende periode er forskellen mellem holdene på samme niveau. Køer, der oplever en brat reduktion i kraftfodermængden, har derimod et større fald i den daglige mælkeydelse.

Med en besparelse på 3 kg kraftfoder og en tilsvarende nedgang i mælkeydelsen på 1,5 kg er restbeløbet højere efter nedtrapning end før. Forsøget viser, at der er perspektiver i gradvis nedtrapning af kraftfoder for køer i midt- og senlaktation som en metode til at minimere ydelsesnedgangen ved holdskifte.

Skal din besætning med?

Vil du og din besætning deltage i forsøget? Vi er ikke færdige med forsøget og søger yderligere fem besætninger, som vil deltage. Der ydes kompensation for eventuelt ydelsestab for de køer, som indgår i forsøget og for ekstra arbejde i forsøgsperioden. Deltagende besætninger skal have mulighed for:

- holdopdeling
- at holdene kan malkes uden at blive blandet
- at landmanden eller medarbejdere kan investere ekstra tid til at:
 - blande to fuldfoderrationer
 - flytte køer
- foretage ekstra ydelseskontrol
- registrere ekstra arbejdstid

Derudover vil det være en fordel, hvis besætningen har konventionelt malkeudstyr og ikke fodrer med separat kraftfoder.

Er du interesseret i at deltage med din besætning eller høre mere om undersøgelsen, så kontakt Henrik Martinussen på tlf. 8740 5341 / 2383 5351 eller mail til hnm@seges.dk.

/ HENRIK MARTINUSSEN, SEGES

Gennemsnitlig mælkeydelse ved ydelseskontrol for forsøgshold og kontrolhold ved forsøgets start og ved slut nedtrapning

	Dag 0	Dag 28
Forsøgshold, kg mælk	31,5	27,8
Kontrolhold, kg mælk	33,2	31,0
Kontrol minus forsøg, kg mælk	1,7	3,2

Skal DIN besætning med?